

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru:**Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru, Výboru regiónov a Európskej investičnej banke – Druhá správa o stave energetickej únie***[COM(2017) 53 final]***Správa Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Správa o pokroku v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov***[COM(2017) 57 final]*

(2017/C 288/14)

Spravodajkyňa: **Tellervo KYLÄ-HARAKKA-RUONALA**

Konzultácia	Európska komisia, 17.2.2017
Právny základ	článok 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť
Prijaté v sekcii	16.5.2017
Prijaté v pléne	31.5.2017
Plenárne zasadnutie č.	526
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	190/0/1

1. Závbery a odporúčania

1.1. Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) víta druhú správu o stave energetickej únie ako súčasť procesu monitorovania implementácie a rozvoja stratégie energetickej únie. EHSV opakovane vyzýva na intenzívny dialóg o energetike s občianskou spoločnosťou na európskej, štátnej, regionálnej a miestnej úrovni s cieľom uľahčiť a podporiť hmatateľné opatrenia na podporu silnej energetickej únie.

1.2. EHSV vždy považoval myšlienku energetickej únie za mimoriadne významnú pre úspech Európskej únie. Pokrok by sa preto mal hodnotiť nielen z hľadiska prvkov samotnej energetickej únie, ale aj z hľadiska jej prínosu pre občanov a podniky, vrátane malých a stredných podnikov (MSP).

1.3. EHSV preto vyzýva Komisiu, aby monitorovala pokrok z rôznych hľadísk, a to: hospodárske prínosy, vývoj zamestnanosti, pokrok v každodennom živote občanov, samotný energetický systém, politické a spoločenské hnacie sily a využívanie nástrojov politiky.

1.4. EHSV žiada, aby sa už začaté iniciatívy bez ťažkostí prijali a aby sa v prvom rade a predovšetkým včas zaviedli na úrovni EÚ a v členských štátoch. Národné plány majú kľúčový význam, a členské štáty musia brať do úvahy nevyhnutný vplyv svojich opatrení na iné krajiny.

1.5. EHSV poukazuje na to, že aj napriek pokroku ešte stále existujú značné nedostatky, pokiaľ ide o energetickú infraštruktúru a energetické trhy. K energetickej bezpečnosti prispieva hlavne dostatočná a spoľahlivá kapacita výroby energie a dobre fungujúce trhy s energiou, ako aj energetická efektívnosť. Na tento účel treba pokračovať v iniciatívach regionálnej spolupráce spolu s rozvojom domácich zdrojov energie a geografickou diverzifikáciou dovozu energie.

1.6. EHSV zdôrazňuje, že je dôležité naďalej zabezpečovať pozitívny vývoj v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov. Podstatné zmeny energetického systému spôsobené prudkým nárastom variabilnej a decentralizovanej energie z obnoviteľných zdrojov si vyžadujú osobitnú pozornosť a musia sa úspešne zvládnuť.

1.7. EHSV víta druhú fázu Európskeho fondu pre strategické investície (EFSI) ako príležitosť zvýšiť verejné a súkromné investície. Pokiaľ ide o súkromné investície, trhové stimuly sú v súčasnosti slabé, vo veľkej miere v dôsledku nesúdržných politík. Na povzbudenie súkromných investorov je nevyhnutné zabezpečiť predvídateľné investičné prostredie, v ktorom má kľúčový význam dlhodobý a stály charakter politických rozhodnutí a právnych predpisov.

1.8. EHSV vyzýva Komisiu, aby vykonala komplexné posúdenie súčasných nástrojov politiky znižovania emisií oxidu uhličitého s cieľom zabezpečiť, že sa budú používať vhodné nástroje na dosiahnutie cieľov čo najefektívnejším spôsobom. Väčšia pozornosť by sa mala venovať riešeniu problémov súvisiacich s daňami a poplatkami, ktoré zvyšujú spotrebiteľské ceny, ako aj dotáciami, ktoré narúšajú trhy s energiou a investičné signály.

1.9. Z energetickej únie môžu vyplynúť sociálne výhody vďaka vytváraniu pracovných miest a priamemu a nepriamemu využívaniu energie občanmi v každodenných činnostiach. Avšak dosiahnutie nízkouhlíkového energetického systému je veľkou výzvou, ktorá sa musí zvládať takým spôsobom, ktorý zabezpečí spravodlivý prechod.

1.10. So zreteľom na svoje postavenie celosvetového lídra v oblasti prechodu na čistú energiu by sa EÚ mala snažiť maximalizovať svoj pozitívny vplyv na celosvetovú klímu namiesto toho, aby sa sústreďovala výhradne na svoje vlastné emisie. Znamená to zdôrazňovať úlohu inovácie a politík v oblasti obchodu a investícií, ako aj potrebu podporovať globálne oceňovanie emisií oxidu uhličitého.

2. Kontext

2.1. Toto stanovisko sa zameriava na druhú správu Komisie o stave energetickej únie a jej dodatky, ako aj správu Komisie o pokroku v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov. Tieto dokumenty poukazujú na pokrok dosiahnutý v rôznych oblastiach energetickej únie a zdôrazňujú otázky a oblasti, v ktorých je potrebné prijať ďalšie opatrenia.

2.2. Hlavná správa hodnotí stav energetickej únie z týchto hľadísk: prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo účinne využívajúce energiu a zdroje, posilnenie postavenia spotrebiteľa, nadčasovosť infraštruktúry, investičné výzvy a vonkajší rozmer silnej energetickej únie. Takisto hodnotí situáciu, pokiaľ ide o päť pilierov energetickej únie, t. j. energetickú bezpečnosť, vnútorný energetický trh, energetickú efektívnosť, dekarbonizáciu a výskum, inováciu a konkurencieschopnosť.

2.3. V správe sa uvádza aj možnosť okružnej cesty zástupcov Komisie po členských štátoch, ktorá by sa venovala problematike energetickej únie. O tejto ceste sa uvažuje v súvislosti s prípravou národných plánov v oblasti energetiky a klímy, a jej cieľom je takisto nadviazanie kontaktov s miestnymi aktérmi.

2.4. V samostatnej správe o pokroku v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov sa opisuje situácia v členských štátoch v rôznych oblastiach, ako je napríklad elektrická energia, vykurovanie a chladenie a doprava. Správa sa zaoberá aj administratívnymi prekážkami pri zavádzaní projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a udržateľnosťou biopalív a bioenergie.

2.5. Pokiaľ ide o budúcnosť, správy odkazujú na opatrenia, ktoré Komisia navrhla vo svojom balíku opatrení „Čistá energia pre všetkých Európanov“ z novembra 2016. Hlavná správa obsahuje aj aktualizovaný plán energetickej únie založený na pôvodnom pláne z rámcovej stratégie energetickej únie z roku 2015.

3. Poznámky k hlavnej myšlienke energetickej únie

3.1. EHSV vždy považoval myšlienku energetickej únie za mimoriadne významnú pre úspech Európskej únie. Energetická únia by preto mala reagovať na potreby európskych občanov a podnikov.

3.2. Jednou z hlavných myšlienok energetickej únie je maximalizovať výhody prostredníctvom spolupráce medzi členskými štátmi. Politická súdržnosť a jednota je zásadnou a kľúčovou podmienkou dosiahnutia významného pokroku. To platí tak pre rozvoj jednotného trhu s energiou, ako aj vonkajšie vzťahy v oblasti energetiky.

3.3. Je to o to dôležitejšie, že EÚ čelí v súčasnosti veľkej neistote, rizikám a hrozbám na celosvetovej úrovni. Zároveň sme na štátnej úrovni konfrontovaní s nástupom nacionalizmu a protekcionizmu, ktoré by mohli ohroziť pokrok jednotného energetického trhu. V najlepšom prípade by energetická únia mohla zohrať dôležitú úlohu pri zvyšovaní celkovej jednoty a následne aj globálnej sily EÚ.

3.4. V oblasti samotnej energetiky robí vnútorný a vonkajší vývoj energetickú úniu čoraz významnejšou. V členských štátoch je v každodennom živote jasne viditeľná vzájomná závislosť členských štátov a ich rozhodnutia v oblasti energetiky, pričom vonkajšia energetická scéna je stále menej predvídateľná.

3.5. EHSV súhlasí s názorom Komisie, že energetická únia je viac než len samotná energetika a klíma. Energetická únia je jednou zo základných zložiek hospodárskeho rozvoja, tvorby pracovných miest a blahobytu občanov. Ide tu o udržateľnosť EÚ z hľadiska hospodárskych, sociálnych a environmentálnych výhod.

3.6. Energetická únia môže vytvárať budúce hospodárske výhody niekoľkými spôsobmi: prostredníctvom hospodárskych činností, ktoré vytvárajú pridanú hodnotu využívaním energie ako faktora výroby, prostredníctvom samotného energetického sektora a prostredníctvom hospodárskych aktérov, ktorí poskytujú energetické a klimatické riešenia, či už technológiami, službami alebo novými podnikateľskými modelmi. Aby sa táto vízia naplnila, energetická únia musí európskym spoločnostiam a podnikom poskytnúť stabilné a priaznivé prostredie, vrátane podmienok pre nákladovú konkurencieschopnosť a diferenciaciu v oblasti inovácií. Toto by sa malo vykonať, aby mali možnosť a záujem investovať a vytvárať pracovné miesta, pričom osobitná pozornosť by sa mala venovať MSP.

3.7. Sociálne výhody sa dosiahnu vytváraním pracovných miest a priamym a nepriamym využívaním energie občanmi v širokej škále každodenných činností. Avšak dosiahnutie nízkouhlíkového energetického systému je veľkou výzvou, ktorá sa musí zvládnuť takým spôsobom, ktorý zabezpečí spravodlivý prechod a vytváranie dôstojných pracovných miest, najmä v regiónoch, ktoré boli závislé od činností produkujúcich veľký objem emisií oxidu uhličitého. EHSV zdôrazňuje, že je potrebné zahrnúť do národných plánov adaptačné opatrenia, a vyzýva Komisiu, aby tieto snahy uľahčila.

3.8. Dostupnosť a fyzický prístup k cenovo prijateľnej energii majú kľúčový význam pre zabránenie energetickej chudobe, problému, ktorý tiež bráni občanom prejsť na nízkoemisné riešenia. Stredisko pre monitorovanie energetickej chudoby by napokon tiež malo začať vykonávať svoju činnosť. Ako sa uvádza v stanovisku EHSV k prvej správe o stave energetickej únie, „Európania budú merať úspech energetickej únie prostredníctvom veľmi praktických kritérií, najmä ceny, dostupnosti sietí, bezpečnosti dodávok a informovaní spotrebiteľov o zariadeniach, ktoré používajú“.

3.9. Vzhľadom na prínosy pre klímu sú energetické a klimatické ciele často považované za ciele samé o sebe. Musia sa však vnímať ako prostriedok na dosiahnutie hlavného cieľa: uspokojovanie potrieb občanov a vytváranie hospodárskej prosperity spôsobom, ktorý súčasne prispieva k zmenšovaniu zmeny klímy v súlade s požiadavkami stanovenými v Parížskej dohode. Okrem toho energetická únia prispieva k zníženiu znečistenia ovzdušia a tým pozitívne vplýva na zdravie.

3.10. EHSV súhlasí s Komisiou, že energetickú úniu nemožno oddeliť od ostatných kľúčových európskych politík, ako sú politiky v oblasti digitalizácie, kapitálových trhov a investícií, zručností, obehového hospodárstva a bezpečnosti. EHSV tiež zdôrazňuje úzke prepojenie medzi energetickou úniou a dopravnou politikou. Energetické a klimatické aspekty dopravy by sa nemali riešiť oddelene od problémov dopravného trhu.

3.11. EHSV zdôrazňuje, že sú to nakoniec práve podniky, zamestnanci, spotrebiteľia a občania, ktorí uskutočňujú zmeny v praxi. EHSV preto opakovane vyzýva na intenzívny dialóg o energetike s občianskou spoločnosťou. Tento by sa mal uskutočňovať na všetkých úrovniach: vo vzťahu k tvorbe politiky na úrovni EÚ, pri príprave plánov v oblasti energetiky a klímy na štátnej úrovni, a nakoniec pri uľahčovaní opatrení na miestnej úrovni.

4. Pripomienky k správe o stave energetickej únie a následné kroky

4.1. Uplatňovanie

4.1.1. Európska komisia označila rok 2016 za rok výsledkov. Väčšinu naplánovaných iniciatív energetickej únie už Európska komisia uverejnila. Väčšina týchto početných iniciatív však ešte len musí byť prijatá a vykonaná. EHSV žiada, aby sa už začaté iniciatívy bez ťažkostí prijali a aby sa v prvom rade predovšetkým včas zaviedli na úrovni EÚ a v členských štátoch.

4.1.2. Národné plány v oblasti energetiky a klímy sú nevyhnutnou súčasťou procesu realizácie stratégie energetickej únie. Vzhľadom na odlišné podmienky v členských štátoch predstavuje príprava národných plánov racionálny prístup. Tieto plány by mali sa mali vypracovať participatívnym a kooperatívnym spôsobom. Zároveň je dôležité vytvoriť riadny mechanizmus riadenia, aby sa zabezpečilo nielen to, že tieto plány budú vykonávané, ale aj to že budú zosúladené a budú zodpovedať spoločným cieľom. Tiež je potrebné zabezpečiť, aby úlohy a povinnosti členských štátov, EÚ a iných aktérov boli jasne vymedzené.

4.1.3. Rozhodnutia, ktoré sa prijímajú v rámci energetickej únie, sú dlhodobé a čiastočne nezvratné. EHSV preto zdôrazňuje, že dlhodobé ciele sa musia brať do úvahy počas celého procesu. Zároveň musí byť zabezpečená dostatočná pružnosť na štátnej úrovni a úrovni EÚ, pretože praktické opatrenia nie sú predlžované lineárne z roka na rok, a meniace sa podmienky si vyžadujú rýchle reakcie.

4.1.4. Vykonávanie politických cieľov a právnych predpisov by pri posudzovaní stavu energetickej únie nemalo byť jediným kritériom a namiesto toho by sa hlavná pozornosť mala zamerať na skutočné životné situácie na úrovni EÚ a v členských štátoch. Obzvlášť relevantné je to vzhľadom na zložitosť mnohých cieľov energetickej únie, jej piliere a číselné ciele. EHSV očakáva, že v ďalšej správe o pokroku energetickej únie Komisia opíše dosiahnutý praktický pokrok a uvedie príklady úspešne ukončených projektov, ako aj plány na ďalšie kroky, ktoré prispievajú k zvýšenej prepojenosti, lepšie fungujúcim trhom a sociálnej adaptácii na prechod.

4.1.5. EHSV nedávno vypracoval stanoviská na tému rôznych aspektov balíka „Čistá energia pre všetkých Európanov“. Preto tu odkazuje na tieto stanoviská, ktoré poskytujú podrobnejší prehľad o riadení a rôznych oblastiach energetickej únie.

4.2. Infraštruktúra, investície a trhy

4.2.1. Samotný energetický systém, ktorý je jadrom energetickej únie, musí správne fungovať a rozvíjať sa. Musí spĺňať tri základné ciele: energetickú bezpečnosť, primeranosť nákladov a cien a zmiernenie zmeny klímy, a to z pohľadu občanov a podnikov.

4.2.2. Energetická bezpečnosť zostáva aj naďalej dôležitým cieľom, pretože moderné hospodárstvo a moderná spoločnosť nemôžu ani na chvíľu fungovať bez energie. K energetickej bezpečnosti prispieva hlavne dostatočná a spoľahlivá kapacita výroby energie a dobre fungujúce trhy s energiou, ako aj energetická efektívnosť. Energetická bezpečnosť by sa nemala považovať za synonymum energetickej sebestačnosti. Rovnako ako pri iných komoditách cezhraničná výmena, tak interne, ako aj externe skutočne zvýši bezpečnosť dodávok a zároveň prispeje k udržaniu cien na konkurenčnej úrovni. To nevylučuje skutočnosť, že existujú politické dôvody na zabránenie vysokej závislosti od energetického dovozu. Rozvoj domácich zdrojov energie je dôležitý aj z hľadiska tvorby pracovných miest.

4.2.3. Podľa Komisie sa závislosť od dovážanej energie znížila vo viacerých členských štátoch, zatiaľ čo v niektorých iných krajinách sa zvýšila v dôsledku zníženia domácej produkcie fosílnych palív. Väčšina členských štátov teraz môže uspokojiť svoj dopyt po plyne prostredníctvom alternatívnych kanálov vďaka novým prepojeniam a terminálom LNG. Naďalej sú však potrebné investície do infraštruktúry, ako aj energetickej diplomacie, ktorá je jedným z pôvodných dostupných mechanizmov na posilnenie spolupráce v energetike. EHSV tu odkazuje na svoje predchádzajúce stanoviská k týmto otázkam.

4.2.4. Pokiaľ ide o jednotný trh, ešte stále existujú prekážky v oblasti regulácie a infraštruktúry, ktoré bránia riadnej hospodárskej súťaži a voľnému toku najmä elektrickej energie. Energetický systém prechádza zásadnými zmenami, najmä v dôsledku rýchlo vzrastajúceho zavádzania variabilných a decentralizovaných obnoviteľných zdrojov energie. Na riešenie narastajúcich problémov je nevyhnutná regionálna spolupráca a primeraný spoločný regulačný rámec, pretože dôsledky opatrení vykonaných v jednom členskom štáte sa prejavujú prinajmenšom v susedných krajinách. Na riešenie prekážok v oblasti regulácie a infraštruktúry sú kľúčové iniciatívy regionálnej spolupráce, napríklad BEMIT (plán prepojenia baltského energetického trhu) a CESEC (plynárenské prepojenia v strednej a juhovýchodnej Európe).

4.2.5. Rozvoj digitálneho hospodárstva má zásadný vplyv aj na energetické systémy. Okrem energetickej infraštruktúry musí byť vybudovaná aj moderná digitálna infraštruktúra. To zahŕňa inteligentné meracie systémy umožňujúce existenciu inteligentných energetických sietí. Digitalizáciu energetických systémov musia tiež sprevádzať primerané opatrenia na zvýšenie kybernetickej bezpečnosti a zabezpečenie ochrany osobných údajov, súkromia a digitálnej gramotnosti.

4.2.6. Pokiaľ ide o investície do energetického systému, existuje veľká potreba investovať do energetickej infraštruktúry, ale aj do energetickej účinnosti, najmä do renovácie budov. EHSV berie na vedomie možnosti, ktoré poskytuje Európsky fond pre strategické investície (EFSI) a víta jeho druhú fázu, ktorej cieľom je zlepšiť spoluprácu medzi verejným a súkromným sektorom. Teda aj členské štáty musia vyčleniť verejné financie na investície súvisiace s energetikou.

4.2.7. Pokiaľ ide o súkromné investície, trhové stimuly sú v súčasnosti slabé, vo veľkej miere v dôsledku nesúdržných politík. Na povzbudenie súkromných investorov je nevyhnutné zabezpečiť stabilné a predvídateľné investičné prostredie. EHSV preto zdôrazňuje zásadný význam dlhodobých a stabilných politických rozhodnutí a právnych predpisov.

4.2.8. EHSV poukazuje na narastajúcu úlohu občanov vo vzťahu k energetickým trhom vrátane výroby energie s bezprostrednou spotrebou a miestnej spolupráce. Podporovať a posilňovať sa musia opatrenia, ktorých cieľom je umožniť spotrebiteľom konať uvedomelejšie a stať sa výrobcami-spotrebiteľmi. EHSV už o takýchto opatreniach uvažoval vo viacerých predchádzajúcich stanoviskách.

4.2.9. Na tento účel musia byť občanom všetkých vekových kategórií poskytnuté primerané a ľahko zrozumiteľné informácie o energetických otázkach (napr. označovanie energetickej účinnosti). Okrem toho sa musí posilniť spravodlivý prístup na energetický trh a zlepšiť financovanie malých projektov. Zjednodušenie právnych predpisov v oblasti energetiky v rámci iniciatívy REFIT by malo priniesť hmatateľné výhody pre spotrebiteľov energie. Väčšia pozornosť by sa mala venovať riešeniu problémov týkajúcich sa daní a poplatkov, ktoré bez ohľadu na úroveň veľkoobchodných cien energie zvyšujú spotrebiteľské ceny a tak prispievajú k energetickej chudobe.

4.3. Energia z obnoviteľných zdrojov a dekarbonizácia

4.3.1. EHSV víta samostatnú správu Komisie o pokroku v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a do veľkej miery súhlasí s analýzou a výzvami, ktoré sú v nej obsiahnuté. Pokiaľ ide o odporúčania, odkazuje EHSV na svoje názory na rôzne aspekty energie z obnoviteľných zdrojov prezentované v niekoľkých predchádzajúcich a nedávnych stanoviskách.

4.3.2. Zo správy vyplýva, že EÚ ako celok je na dobrej ceste dosiahnuť cieľ stanovený na rok 2020, hoci je ešte potrebné vyvinúť ďalšie úsilie. EHSV opätovne zdôrazňuje význam ďalšieho pozitívneho vývoja v tejto oblasti. EHSV upriamuje pozornosť na skutočnosť, že oblasť vykurovania a chladenia je najväčším sektorom z hľadiska absolútneho využívania energie z obnoviteľných zdrojov. EHSV tiež zdôrazňuje rozhodujúcu úlohu dopravy pri dosahovaní náročných dlhodobých cieľov znižovania emisií a podporuje rozvoj moderných biopalív a elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov s cieľom znížiť emisie z dopravy.

4.3.3. Správa poukazuje na to, že ešte stále existujú významné administratívne prekážky prípravy projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov. Týkajú sa jednotného informačného miesta, online žiadostí, lehôt pre konania, uľahčovania malých projektov a určovania vhodných lokalít. EHSV vyzýva na okamžité opatrenia na riešenie týchto prekážok, ktoré sú bežné aj v iných oblastiach.

4.3.4. EHSV víta závery Komisie, že EÚ je na dobrej ceste dosiahnuť do roku 2020 ciele energetickej efektívnosti a znižovania emisií skleníkových plynov. Pokiaľ ide o nástroje politiky, ktorých cieľom je uľahčiť prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo, zneužívanie dotácií (vrátane zelených certifikátov), systémy obchodovania s emisnými kvótami a dane viedli k neefektívnym opatreniam a výsledkom, ktoré nie sú optimálne, a to kvôli absencii trhových signálov povzbudzujúcich k investíciám do nízkouhlíkovej energie.

4.3.5. EHSV preto vyzýva Komisiu, aby vykonala komplexné posúdenie súčasných nízkouhlíkových politických nástrojov s cieľom zabezpečiť, že budú používané vhodné nástroje na dosiahnutie cieľov čo najefektívnejším spôsobom a bez neprimeraného zaťaženia spotrebiteľov energie.

4.3.6. EHSV podporuje cieľ zabezpečiť postavenie celosvetového lídra v oblasti prechodu na čistú energiu a tým vytvorí podnikateľské príležitosti a pracovné miesta. Tu by sa EÚ mala snažiť maximalizovať svoj pozitívny vplyv na celosvetovú klímu, namiesto toho, aby sa sústreďovala výhradne na svoje vlastné emisie. Tento cieľ je možné dosiahnuť prostredníctvom vývoja a vývozu riešení v oblasti klímy, ako aj výrobkov, ktoré sú vyrábané s menšími emisiami, než výrobky vyrábané konkurentmi mimo EÚ, a to s vedomím, že medzinárodná konkurencia je nemilosrdná.

4.3.7. Postavenie celosvetového lídra si vyžaduje vyššie investície do inovácie, najmä zo strany verejného sektora, ktorého podiel sa znížil. EHSV zároveň zdôrazňuje úlohu obchodných a investičných politík pri uplatňovaní energetických a klimatických riešení. Potrebný je globálny systém oceňovania emisií oxidu uhličitého, aby sa neutrálnym a účinným spôsobom podporilo zavádzanie nízkouhlíkových riešení. EHSV vyzýva Komisiu, aby aktívne vyvíjala úsilie o tento druh mechanizmu, ktorý by vytvoril rovnaké podmienky pre európske spoločnosti na vývozných trhoch a so zreteľom na dovážaný tovar.

5. Pripomienky k mechanizmu monitorovania a ukazovateľom

5.1. Keďže hodnotenie stavu energetickej únie je založené na niektorých kľúčových ukazovateľoch, je dôležité zabezpečiť, aby boli tieto ukazovatele čo najrelevantnejšie. EHSV víta plán Komisie vytvoriť ďalšie ukazovatele, napríklad ukazovatele, ktorými by sa meralo posilnenie postavenia spotrebiteľov. Vo svojom stanovisku k prvej správe o stave energetickej únie vyzýva EHSV predovšetkým Komisiu, aby začlenila sociálne aspekty medzi kritériá hodnotenia energetickej únie a vplyvu prechodu na iné druhy energie.

5.2. V súčasnosti je monitorovanie založené hlavne na piatich pilieroch energetickej únie a zodpovedajúcich politických a regulačných cieľoch. EHSV má na pamäti, že „dostanete to, čo odmeriate“ a zdôrazňuje, že je rovnako dôležité monitorovať pokrok v dosahovaní základných cieľov energetickej únie, teda výhod, ktoré prináša občanom a podnikom, a následne pre budúcnosť EÚ.

5.3. EHSV preto vyzýva Komisiu, aby sledovala vývoj energeticky významných hospodárskych činností s cieľom zistiť hospodársky prínos energetickej únie. Podobne by sa mal monitorovať pokrok dosiahnutý v oblasti pracovných miest súvisiacich s energetikou. Sem by malo spadať aj hodnotenie „úniku“ možných investícií a pracovných miest.

5.4. Na priblíženie energetickej únie občanom je podľa EHSV dôležité monitorovať pokrok a informovať o ňom z hľadiska každodenného života spotrebiteľov. Tu treba brať do úvahy: účty za energiu, energetické informácie o výrobkoch, inteligentné meracie systémy, nabíjacie stanice pre elektromobily, finančnú pomoc pre výrobcov-spotrebiteľov, stimuly na zvýšenie energetickej účinnosti pri rekonštrukcii domov atď.

5.5. S cieľom sledovať spoločenské hnacie sily by sa mohli monitorovať zmeny vo vnímaní energetických otázok, napr. narastajúce obavy v súvislosti so znečistením ovzdušia, rastúci záujem o pracovné príležitosti v oblasti energetiky, dôsledky technologického vývoja a nástup nových aktérov.

5.6. Takisto by bolo užitočné posúdiť opatrenia prijaté členskými štátmi z hľadiska toho, či presadzujú súdržnosť alebo rozdiely na vnútornom trhu a v oblasti vonkajších vzťahov. Najdôležitejšou otázkou v tejto súvislosti je posúdiť dôsledky brexitu na energetickú úniu.

5.7. Veď zabezpečenie kvality údajov je základnou súčasťou zlepšovania monitorovacieho mechanizmu. Údaje by mali byť včasné, presné, porovnateľné a spoľahlivé, a to si vyžiada neustály rozvoj metód zberu a spracovania údajov.

V Bruseli 31. mája 2017

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS
